

اداره مطبعه و مطبعه

استانيولده باب عالي چاده

سنده قره بت كشتخانه سي

درج ايديليق اوراق اعاده

اولياز

باش محوري :

صالح ذكي

سَمَاءُ مَالِي عَزَمَتَا
١٣٠٧

بدل اشتر

پوسته اجرتيله رابر

سنه لکي ٥٠ غروش

اقى آياقي ٣٠ »

نسخه سي ١ غروشه

يَنْجِيحُ نَبِيَّكُمْ نَبِيَّ نَسْرِ اُولَئِىْ فِتْنٍ وَاِذْ نِيَّ هَفِئْتُمْ لَكُمْ غَزِيَّةٌ

ام فرانسه رئيس جمهورى موسيو فليكس فور حضر تلى

تصور و تاسیسی مستقلاً چالیشان بر قاچ علانك دهاسی اژیدر. مولدالموضه یی یالکر (لاوازیه) دکل (بریه ستلی) و (شیل) ده همان عینی زمانلرده کشف ایتمشردی؛ بونك کبی ریاضیاتك بر قدم دها بوکسك اولان مرتبه سنی بولمده (نیوتون) و (لایبئ) اولا مستقل برغیرت کوسترمنشر وبالاخره بر برینه مکتوبلرله بیلدیرمشردی. بوکبی مناسبات فکریه یه فن تاریخسده پك چوق مثاللر بولنور. شمعی استرادمزه نهایت ویرهرك اصل (هلوتج) کله:

بومسئله یی پك بی طرفانه مطالعه و آلمان علماسنی پك شدتلی صورتده مأخذیایدن (تایت) [Tait] — که ایدیمبورغ دارالفنوننك حکمت درسی اشغال ایتمکده بولنان بر ریاضی شهردر — بوکشف مهمی آنجیق (ژول) [Joule] ایله (هلوتج) اسناد و بوشرفدن حصه مند اولوق ادعاسنده بولنان سار علمانی خصوصاً (روبر مایر) ی استقادات شدید سبیله بریاد ایدیور. ذاتاً بون آلمان حکماسنه قادشی حاصل استدیکی نفرتی کیزلیمیه جك قدر صوغوق قانلیغنی غایب ایدن بوانکایز علامه سی (هلوتج) حقنده پك زیاده تحسینه شایان بر انصاف و بلکه بر حرمت کوستردك — کشفیاتیلله علم انسانی بی اعلا ایدن حکما ایچسده — نه قدری عالی اولدیفنی آکلاتیور. (حکمتك ترقیات آخیره سی) [Prsgrès récents de la physique] نایله یازدیفنی اژده (روبر مایر) ك بوخصوصده درجه استحقاقی مطالعه ایدرکن بالطبع (هلوتج) ایله (ژول) به بحثی نقل ایدیورده دیورکه: بو بحثی — یعنی (تحفظ قدرت) قانونی — شمديك بر طرف ایتمزدن اول بوقانونك تكملة خدمت ایدنلردن برینك اسنی دها ذکر ایده جكم: موسیو (هلوتج) ك استندن بحث ایتمک ایسترم. برینك مشهور قیزبولوزیستی اولان بو ذات — که شمديك هیچ اولمزسه رستاً و شهرتاً قیزبولوزی ایله اشتغالدن فارغ اولمشدر — بر حیات اولان ریاضیون حکمانك الك بیوکاردن بریدر. ایلك اترلرندن بریسی

(اودوقس) ك ایکی اتری اولدیفنی بونلردن بری بروج سبایوبنك تعریف و توصیفاسدن و دیگر یی بروج مذکورنك طلوع و غروبندن باحث بولدیفنی متقدمین طرفندن سولفکده ایسده بونلرک هیچ بریسی زمانزه واصل اوله ماشدر.

مشهور (استرابون) [Strabon] ك کتابسده ستایشله ذکر استدیکی واکثریای کندی افکارینه تقویت ویرمك ایچون استهاد ایلدیکی جغرافیا کتابی ده حوادث زمانیه ایله محو و نابود اولمشدر.

(اودوقس) ك وفاتندن چوق صوکره (کنید) کاهن سیاحینه شهر مذکور اهالیسی طرفندن ارساد کواکب ایچون مومی الهك انشا استدیرمش اولدیفنی برقله خرابیسی اراهه ایلدیکی تاریخده مذکوردر.

ص. ذ

حکیم شهریه هلموتج} ك ترجمه حالی

[مابعد عدد: ۱۹۹]

فنده الك مهم و الك عمومی قانونلر بونلردر. بناء علیه بویله بر قانونك کشف اولتمه سبیلله علمایینده حصوله کان مناقشات عمیق و مباحثات دقیقه یی غریب کور ماملیدر. آلمانلره انکایزلردن بشفه هیچ برملنك بوشرفدن حصه ایسته مک حقلری واقعا یوقدر. فقط انکایزلرک الك مشهور علماسندن (ژول) [Joule] خاصه بو مسئله یی تدقیق ایله اوغراشدیفنی ایچون بر چوق محدرات ایله اوده هلموتج کج باشلی باشنه عینی حقیقتی بولمش اولدیفنی و بو تدقیقات قیهه کندینه مخصوص بر اصول صاحبی بولندیفنی تصدیق استدیرمشدر. بوکشفك احداث استدیکی مناقشات و مباحثاتی تعقیب ایدنلر آنک درجه اهمیت یی آنجیق تقدیر و تخمین ایدمیلرلر. بو حقیقتی بر چوق علمایردن کشف ایدمیلر. تاریخ تکامل فنده بوکا پك چوق مثاللر واردر. مولدالموضه نك کشفی واندن اول پك مهم بر شعبه ریاضیه نك (حساب تمامی و تقاضی)

۱۸۴۷ ده یعنی (قولدينغ) [Colding] و (زول) [Joule] كشيقاتي نشر و اعلان ايستكدن برآز صوكره انتشار اتمشدهي . حال بوكه مشارالهاك بوايكي حكمتشند سلك اثر ليرني بك آز طانيديغني كورويونور ، وباشقه بر نقطه نظر رياضيدين كيدرك تحفظ قدرت قانونتي كشف و استخراج ايتمكه [۱] . موفق اولمشدر . الح .

معلم (ثابت) ك شوقنل ايستدكمز سوزلرله باشلايان و اوچنجي قونفرانسي اكمال ايديجك قدر اوزون سورن مجت انتقادي و (سوسيته رويال دولوندر) [Soc. royale de Londres] جمعيت عليهسنگ ريسي و فلسفه حكمتده بر مذهب مخصوص و بر نظريه فينصاحي مشهور موجد (لورد كالون) [Lord calvin] يعني (سبر و بليام تومسون) ك ذرات كربادييه سنه تعلق ايدين استطرادي ايله ده آكلاشيله جيني وجهله (هلوئچ) ك قدري بك عالي برداهي اولديني رقياسنك اضطرابي تحسینلر يله ده ثابت اولور . ذراتك حرركاتي و بوشاده كافه حادثاتي اداره ايدين قوانين ميخانيكيه لايقيه مطالعه ايدين (هلوئچ) در . - (ثابت) - ايسته مشارالهاك الكبروك شرفي اولان بوكشف حقدده بوددرجق قيصة اولسون سويلك ضرورتني حس ايستك . فقط كنديسنگ آري يالكز بوندين عبارت دكلدر .

زماندين بعضاً اغتنام فرصت ايده بيلديكي صيرملرده ، اجرائي حرركت ايدين برليف عضلي نك انسجهسنگ خراب اولسي و بونيكله برابر عمل عضلي ايله حرركت زرايد ايلسي كي

[۱] (هلوئچ) ك علو قدرينه برهان اولقي اوزره ترجمه و نقل ايستدكمز شو بر فاج سطرقي سوز (ادبوبرغلي معلم ثابت) [Prof. Tait d'Edim.] ك (علم حكمتك رقيات اخيره مي) [Progrès récents. de la phys.] ناييله مشهور عالم اولان اترينك اوچنجي قونفرانسي تشكيل ايدين بيشك (هلوئچ) تعلق ايدين جهتي در . كتابك فرانزيمه ترجمهسنگ (۹۱) يعني صحيفهسنه توافق ايدر . بومشده معلم (ثابت) (هلوئچ) ك نقطه نظري مطالعه ايدر و بيشون بشفه بر نقطه نظر اولديني ايضاح ايلر . واقعا (هلوئچ) (حرركت دائم) [Mouvement perpétuel] نك عدم احتمالدين تفهيمه كويشمش و مخصوصي بر اصول ايله قانون مشهور ي بولمشدر .

تحفظ قدرت قانونسك بيلووزي حادثاتنه تطبيقي ديمك اولان خصوصيات ايله ده اوضراشير ايدى . آئندن ماعدا ، برلين دارالفنون طبيعى علماسنك همنيله نشر اولان (قاموس فون طبيه) [Encyc. des sci. méd.] به حرارت بحثني يازميش ايدى . بو اثرلري حقيقه كنديسه مخصوص بر اصول ايله يازميش و غايت اصيلايه بر غيرت عليهسنگ ثمراتي اولقي اوزره قبول اولغشدر . بوكي خدمات فوق العاده سنه مجلوب اولان نحرير شهير (هوبولد) [Humboldt] ك واقع اولان انعامي سايهسندده طبابت عسكريه سلكيني ترك ايدرك برلين صنايع نفيسه اقداميسندده كنديسنيه تشكيل اولتان تشرېخ خواجهلفني قبول ايلش ايدى . عيني زمانده يينه برلين شهرينك تشرېخ موزهسنگ (آسيستان) [Assistant] لق وظيفهسنه دم اجرا ايلدييوردي . ايرنسي سنه (كونيزبرغ) [Konisberg] دارالفنونك فيزبولو-جياي عمومي و امراض عموميه خواجهلفنه انتخاب و نصب اولتان (هلوئچ) (۱۸۵۵) سنهسندده (بون) [Bonn] دارالفنونو (۱۸۵۸) ده دخي (هايدلبرغ) [Heidelberg] دارالفنونو انتقال ايتش ايدى كه بوصوكره كي دارالفنونده ۱۸۷۱ سنهسنه قدر وظيفه معتنايهاسني ايفاده مداوم بولدى .

عالم فن و مع . فنده فوق العاده بر تالطم افكارى موجب اولان آثار بر كنزيدهسي بودوره منسوب يعني شوتارينخره متعلق بولتان و حكمت ايله فيزبولوجيايه عائد بولسان اكل آتايدر . الى الابد ايادي ارباب علمده حرمتكارانه طوسيله جق اولان (اوبتيق فيزبولوزيقي) [Optique physiologique] و فيزبولوجيانك بصير و ضيا بحثه تعلق ايدين مسائل غامضهني محتوي بولتان اثر مشهورنده (فيزبولوزيا ايله حكمت) ده كي كشيقاتي ايضاحات ايله بسط و بيان ايتمشدر . بو اثر ك درجه قيمت و اعتباريني اكلامنه قائلشقدن ايسه يالكز شوني اخطار ايله اكنفا ايدهم كه اني مطالعه ايدين عالم مشهور (آلبره خت فون غراف) [Albrecht von Graefe] هيجمد .

سندن «هلوتج بزه يكي بر عالم نجايات افشا ايديور»
ديه بشدر . (مابعدی وار)

مُتَنَوَكَمْ

براكول

اكو لره - یعنی افراط درجده - يك بيه نلره دأر
شعدي به قدر يك چوق فقره ايشيدليكي كي غزته لرده ده
بر چوق شيلر يازلشدر .

ليپ اقدی مرحومك «جواهر ملقطه» عنوانی
تألیف لطیفنده - شعرای امویه دن ونی مازندن - هلال
بن الاشعر بن خالد نامنده بر آدمك اكو لغته متعلق مطالعه
ابهديكمز فقره لر شعدي به قدر يازلمش وايشيدلمش اولان
فقراتك جمله سندن عجيب و غريب اولديغندن بوجه آتی
نقل ايله دك .

(هلال) ديرك: «بركون قازنم آچيقدی . بئديكم
دومي بوغازلابوب اكل ايتدم . بقیه جزيره سنی خانه مه
كوتوردم .»

ماذن قيله سندن براختيار آدم نقل ايدرک: «بركون
هلال بزم خانه مزه كلدی . مترلزده نه قدر اكمك وار
ايسه اكل ايتدی ؛ ينه طويماديغندن قومشودن اكمك
استعاره ايتدك . «سزده (سويق) واری» دیدی .
«وارد» دیدك ، بر بيوك طوره به ايله سويق وضع ايتدك .
آلك ياشنده (نيذ) طورور ایدی ؛ سويق طوره دن
چيقاروب نيذی اوزرینه دوكدی ؛ ايصا ايتدی ؛ بعده
اوتوروب تماماً اكل ايتدی .

مدانی نقل ايدرک: «هلال بصره ده بی مازندن
بر آدم كوردی كه بوستاندن تازه خرما قویاروب قاچقره
قویمش ، بصره به نقل ايدور . هلال قاينك برينك
اوزرینه اوتوردی . حریف خرمانك اوزرینی اورتمش

[۵] «ولعه» اصلاً دوكون طعامنه دینیرسه ده اساغزده
كثرت استعمال ايله فقط دوكونه علم اولمشدر .

ایدی . هلال خرمانك صاحبه «اذن ویریر ايسه ك
رطبكدن اكل ايديم» دیدی . حریف «ايسه ديكك قدر
اكل ایت» دیدی . «بوقايقده اولان خرما بكا كفايت
ايمز» دینچه خرما صاحبي آتی استهزا ايدوب كولدی .
هلال صدر زورقه اوتوروب نه قدر خرما وار ايسه
اكل ايدوب اورادن قالقصدی كيتدی . حریف زورقك
اورتوسنی قالدردقهده ايجنده چكر دكدن باشقه برشی
بولمادی !

هلال بركونده ايكي يوز اكمك اكل ايتمشدر .
صدقه بن عبدالماذنی ديرك: «پدرم بی تأهل ايتد
ردیكي وقده ونیه طعمای [] حاضرلامش واون سخن
جزوردن نريد [تريد] پايدرمش ایدی . خانه مزه ابتدا
هلال كلدی . اوكنه سخنك برینی قويدق ؛ اكل ايتدی .
برینی دها قويدق ؛ آتی ده يیدی . الحاصل اون سخنده
اولان طعامك جمله سنی توكدوب صواسته دی . اكا
بر قربه ايله نيذ ویردك . قربه نك آغزینی آغزینه
آلوب نيذك جمله سنی قازنه دوكدی . صوكره قالقدی
كيتدی . او كيتدك صوكره بی يكي باشند طعام تدارك
ايله دك .

ايلك

۱

بوندن يك چوق سنه اول «اكر» نه ری ساحلنده
غایت لیف المنظر برحمده كانن كوچوك بركونده اولدجه
زنكین بركيولو ، عالمه سی خلقيله كوزلجه امرار اوقات
ايديور ایدی .

(فايت) نامنده اولان بوزنكین كويلونك (الزبت)
استنده برقزی وار ایدی . (الزبت) خانه نك زينت
وسروری مثابه سنده اولوب پدري طرفدن يك زیاده
سویلیر ایدی . كرك حسنی كرك تريه سی جهتيله كوينده
وسائر جوار كويلرده اشنی بولمق غيرقابلیدی .

(فايت) ك خانه سی قارشيسنده كوچوك برقيركلبه